

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-35-42](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-35-42)

УДК 330.341:005.35

JEL Classification: L26; Q01; F51

Тетяна Миколаївна Денисенко

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і торгівлі

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: tanjadeni@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7022-5884>

ResearcherID: G-6003-2014

Олександр Іванович Пугач

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: pugach101i@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5094-097X>

ІМПАКТ-ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено імпаکت-підприємництво як інноваційну бізнес-модель, що поєднує отримання прибутку з досягненням вимірюваного соціального та екологічного ефекту. Розкрито концептуальні особливості імпаکت-бізнесу, зокрема інтеграцію місії впливу в операційну діяльність, системність вимірювання результатів за міжнародними стандартами та прагнення до фінансової самодостатності. Проаналізовано глобальні та національні тенденції розвитку імпакт-підприємництва, а також його роль у післявоєнному відновленні економіки України. Обґрунтовано, що розвиток цього сектору може стати ключовим чинником формування стійкої економіки, орієнтованої на потреби громад, відновлення інфраструктури, створення робочих місць та впровадження інновацій.

Ключові слова: імпакт-підприємництво; сталий розвиток; соціальне підприємництво; імпакт-бізнес; післявоєнне відновлення.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 14.

Постановка проблеми. Сучасний світ стикається з безпрецедентними за масштабом викликами, що вимагають кардинального переосмислення традиційних підходів до економічної діяльності. Кліматична криза, що проявляється через зростання глобальної температури, екстремальні погодні явища та деградацію екосистем, потребує негайного переходу до сталих моделей виробництва та споживання.

Додатковим потужним викликом для глобальної економіки та системи міжнародної безпеки стало повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році. Війна спричинила глибоку гуманітарну кризу, масове переміщення населення та значні людські втрати. Руїнування інфраструктури, блокування логістичних шляхів та дестабілізація енергетичних і продовольчих ринків негативним чином вплинули не лише на Україну, а й на весь світ, загостривши проблему глобальної інфляції та нестачі продовольства в окремих регіонах. Крім того, війна продемонструвала вразливість глобальних ланцюгів постачання та актуалізувала потребу в розвитку економічних моделей, здатних протистояти викликам і швидко відновлюватися навіть у кризових умовах.

В умовах цих викликів на підставі вищевикладеного особливого значення набуває розвиток імпакт-підприємництва – бізнес-моделі, яка поєднує отримання прибутку з досягненням соціального та екологічного ефекту. Імпакт-підприємства можуть стати ключовими драйверами післявоєнного відновлення, сприяючи відбудові зруйнованих громад, створенню робочих місць для внутрішньо переміщених осіб, впровадженню відновлюваної енергетики та циркулярної економіки. Вони здатні формувати більш стійкі та інклюзивні економічні системи, у яких соціальний добробут і екологічна стабільність стають не менш важливими, ніж фінансовий результат. Саме такий підхід є перспективним інструментом подолання наслідків війни та побудови економіки, що зможе ефективно реагувати на майбутні глобальні виклики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські науковці активно досліджують імпакт-підприємництво як інструмент для вирішення соціальних та екологічних проблем, що постали перед країною. Над проблемою концептуалізації імпакт-підприємництва працювали А. Корнецький, Н. Доброва, І. Новак, Д. Белов, М. Белова та Г. Швець.

Значна частина досліджень О. Петрик, Л. Червінської, О. Богомаза та Я. Петруненка присвячена аналізу чинного законодавства та розробці пропозицій щодо його вдосконалення для створення сприятливого середовища розвитку імпаکت-бізнесу.

У світовій науковій літературі зростає увага до аспекту інклюзивності в межах імпакт-підприємництва. Так, Alzate P., Mejía-Giraldo J.F., Jurado I. та ін. [1] наголошують на його потенціалі в залученні маргіналізованих груп населення та молоді до економічної активності. Автори підкреслюють, що соціальне підприємництво може стати каталізатором трансформаційних змін у локальних спільнотах, особливо в країнах, що розвиваються.

Окремий напрям досліджень стосується ролі освіти у формуванні компетенцій для імпакт-підприємництва. У публікації *Frontiers in Education* [2] розглянуто моделі освітніх програм, які сприяють розвитку лідерських, інноваційних та управлінських навичок у молоді, орієнтованої на реалізацію соціально значущих бізнес-ініціатив. Паралельно Zhu J. та Luo L. [3] аналізують можливості використання штучного інтелекту в підприємницькій освіті, зазначаючи, що сучасні AI-рішення дозволяють створювати персоналізовані траєкторії навчання та підвищувати ефективність набуття необхідних компетентностей.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Таким чином, дослідження останніх років однозначно свідчить про становлення імпакт-підприємництва як цілісного і глобального явища. Водночас дослідження виявило низку проблемних питань, що потребують подальшого наукового опрацювання. Насамперед спостерігається брак емпіричних досліджень функціонування імпакт-підприємств у постконфліктних економіках, особливо в контексті України. Крім того, наявна теоретична база недостатня для розуміння специфіки імпакт-моделей в умовах економічного відновлення після воєнних дій. Ці прогалини в науковій літературі обґрунтовують актуальність та необхідність проведення цього дослідження.

Мета статті. Мета роботи – дослідити імпакт-підприємництво як інноваційну бізнес-модель та окреслити його потенціал для післявоєнного відновлення економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах зростаючого суспільного запиту на відповідальне ведення бізнесу особливого значення набуває розвиток імпакт-підприємництва. Соціальна нерівність досягла критичних показників у багатьох регіонах світу, що загрожує соціальній стабільності та економічному зростанню. За даними OXFAM, найбагатші 1 % населення світу володіють більшою часткою багатства, ніж 95 % найбіднішого населення світу разом узяті [4]. Цей дисбаланс вимагає інноваційних підходів до створення інклюзивних економічних моделей.

Демографічні зміни, включаючи старіння населення у розвинених країнах та швидке зростання населення у країнах, що розвиваються, створюють нові виклики для систем соціального забезпечення, охорони здоров'я та трудових ринків.

Традиційна парадигма максимізації акціонерної вартості (shareholder primacy), що домінувала протягом останніх десятиліть, зазнає фундаментального переосмислення. Концепція капіталізму зацікавлених сторін (stakeholder capitalism) [5], яку активно підтримують Всесвітній економічний форум та провідні корпорації, означає, що компанії мають враховувати інтереси не лише своїх акціонерів, а й усіх, на кого їхня діяльність впливає – співробітників, клієнтів, місцеві громади та довкілля. Тобто успіх бізнесу вимірюється не лише фінансовим прибутком, але й тим, як він сприяє добробуту суспільства та піклується про планету. Ця ідея відходить від традиційної моделі, де головною метою було виключно максимізувати прибуток для власників.

Зростання соціальних очікувань щодо ролі бізнесу в суспільстві проявляється через:

- підвищення вимог споживачів до соціальної та екологічної відповідальності брендів;
- зростання значення ESG-критеріїв (Environmental, Social, Governance) в інвестиційних рішеннях;

- посилення регуляторного тиску щодо розкриття інформації про вплив діяльності компаній.

Експоненціальне зростання імпаکت-інвестицій свідчить про фундаментальну зміну в підходах до розподілу капіталу. За даними Global Impact Investing Network (GIIN), понад 3907 організацій у світі нині здійснюють імпакт-інвестування, управляючи активами (AUM) на загальну суму 1,571 трлн дол. США. Це свідчить про середньорічне зростання (CAGR) ринку імпакт-інвестицій на рівні 21 % з 2019 року [6]. Це означає, що дедалі більше компаній, фондів та приватних інвесторів шукають можливості інвестувати в бізнеси, які не лише приносять дохід, але і сприяють досягненню Цілей сталого розвитку ООН, зокрема у сферах охорони здоров'я, освіти, енергетики, захисту довкілля тощо.

Імпакт-підприємництво (від англ. *impact* – «вплив») – це тип підприємницької діяльності, основною метою якої є створення позитивного соціального або екологічного впливу поряд із забезпеченням фінансової сталості. [7]. Тобто імпакт-підприємці орієнтовані на потрійний результат (TBL — tripple bottom line) [8]. TBL – це структура, що охоплює три перспективи, кожна з яких має однакову цінність (рис. 1).

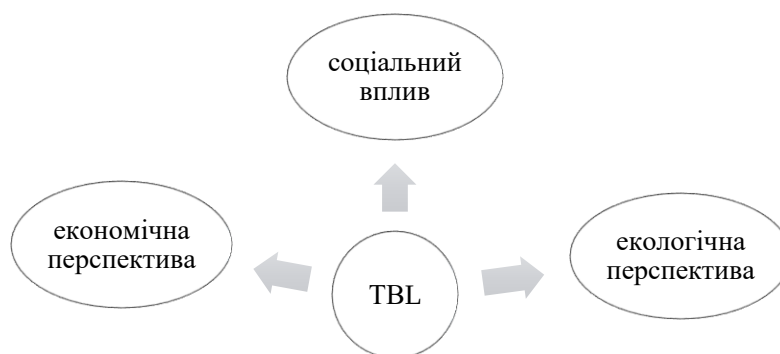

Рис. 1. Структура результату діяльності імпакт-підприємств

Джерело: розроблено авторами на основі [8].

Таким чином, імпакт-бізнес не просто враховує фінансову перспективу розвитку компанії, а і прагне до соціальних та екологічних результатів. На відміну від традиційного бізнесу, основною метою якого є максимізація прибутку для власників, імпакт-підприємництво ставить у центр своєї діяльності досягнення вимірюваної користі для суспільства або довкілля (табл. 1).

Таблиця 1

Ключові відмінності імпакт-підприємництва та традиційного бізнесу

Критерій	Традиційний бізнес	Імпакт-підприємство
Основна мета	Прибуток	Соціальний/екологічний вплив + прибуток
Розподіл прибутку	Власникам/інвесторам	Частково або повністю – на місію
Показники успішності	Фінансові	Фінансові + соціальні/екологічні
Модель управління	Ієрархічна	Демократична/залучення громади

Джерело: власна розробка автора.

Якщо традиційні бізнес-моделі розглядають соціальні та екологічні ініціативи як додаткові компоненти корпоративної соціальної відповідальності або інструменти репутційного менеджменту, то імпакт-підприємства позиціонують створення позитивних змін як основну мету своєї діяльності. Модель імпакт-бізнесу (рис. 2) являє собою якісно новий підхід до підприємницької діяльності, що відповідає сучасним викликам сталого розвитку та соціальної відповідальності. Її концептуальна новизна полягає в системній інтеграції цілей впливу в базову архітектуру бізнес-моделі, що дозволяє досягати синергетичного ефекту між фінансовими та соціальними/екологічними результатами.

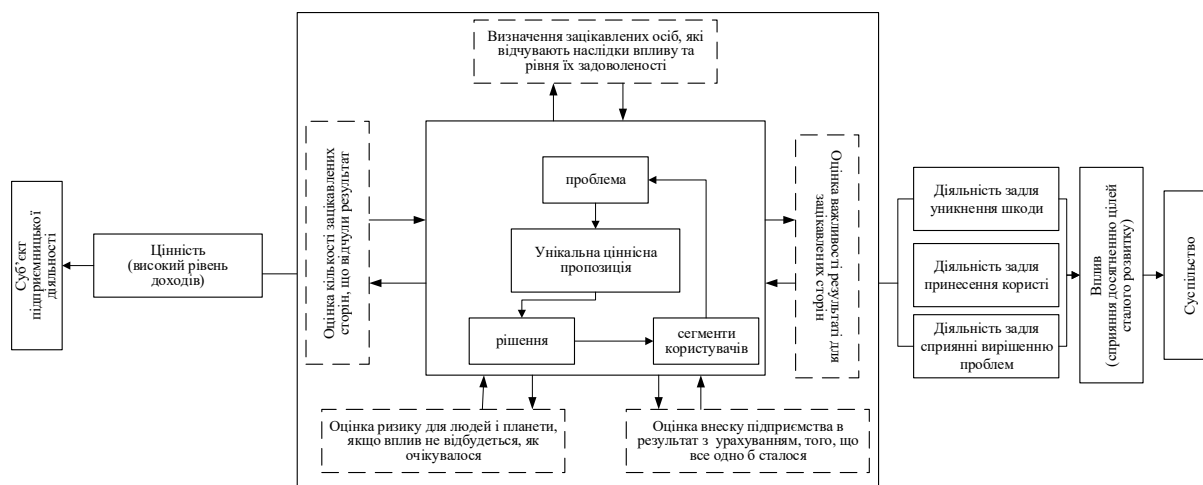

Рис. 2. Бізнес-модель впливу

Джерело: [9].

Імпакт-бізнес модель демонструє якісно новий підхід до ведення підприємницької діяльності, що кардинально відрізняється від традиційних бізнес-парадигм трьома ключовими особливостями.

Першою фундаментальною особливістю є системна інтеграція місії впливу в операційну архітектуру підприємства. На відміну від традиційного підходу, де соціальні та екологічні ініціативи часто мають другорядний характер або реалізуються в межах корпоративної соціальної відповідальності, в імпакт-моделі вони вбудовуються безпосередньо в основну пропозицію цінності (value proposition). Така інтеграція передбачає, що соціальні та екологічні цілі стають визначальними факторами для всіх ключових стратегічних рішень підприємства, від концепції розробки продукту до формування каналів дистрибуції та вибору моделі монетизації.

Другою характерною особливістю є систематичний підхід до вимірюваності та підзвітності результатів. Імпакт-підприємства впроваджують комплексні системи квантифікації та оцінки свого впливу, застосовуючи спеціалізовані метричні системи та міжнародні стандарти, такі як IRIS+ metrics, індикатори Цілей сталого розвитку (SDG indicators) та теорію змін (Theory of Change). Такий підхід забезпечує високий рівень прозорості та підзвітності перед усіма зацікавленими сторонами щодо досягнення заявлених соціальних та екологічних результатів, створюючи основу для доказової оцінки ефективності імпакт-ініціатив.

Третьою ключовою особливістю є прагнення до фінансової самодостатності через генерування стійких доходів від основної діяльності. На відміну від некомерційних організацій, що залежать від грантів та донорського фінансування, імпакт-підприємства розробляють бізнес-моделі, здатні забезпечити економічну життєздатність через ринкові механізми. Така підприємницька сталість створює передумови для довгострокового функціонування та масштабування соціального й екологічного впливу, незалежно від зовнішніх джерел фінансування.

Таким чином, імпакт-бізнес модель являє собою гібридну форму організації, що поєднує підприємницьку ефективність із соціальною місією, створюючи новий тип економічного суб'єкта, орієнтованого на створення цінності для суспільства через ринкові механізми.

Починаючи з 2016 року розвиток соціального підприємництва значно прискорився під впливом двох основних глобальних чинників. По-перше, прийняття у 2015 році Цілей сталого розвитку (ЦСР) ООН, які стали універсальною основою для дій. Вони мотивують соціальних підприємців створювати бізнеси, спрямовані на вирішення таких глобальних проблем, як бідність, нерівність та зміна клімату.

По-друге, значний вплив має цифровізація. Завдяки розвитку технологій, таких як big data, штучний інтелект та цифрові платформи, соціальні підприємці отримали нові інструменти. Ці інструменти дозволяють їм ефективніше управляти своїм бізнесом, точніше вимірювати соціальний вплив та легше масштабувати свої інноваційні рішення. Таким чином, поєднання глобальних цілей і технологічного прогресу значно прискорило розвиток цієї сфери.

Імпакт-бізнес відіграватиме ключову роль у майбутньому повоєнному відновленні України, поєднуючи економічну ефективність із соціальним та екологічним впливом. Створення ефективної екосистеми, яка сприятиме розвитку імпакт-підприємництва в Україні, стане запорукою стабілізації економіки під час війни та рушійною силою повоєнного відновлення. Імпакт-підприємці виступають потенційними агентами змін, здатними забезпечити глибоке розуміння потреб місцевих громад та запропонувати гнучкі й ефективні механізми їх задоволення. Реалізація такого потенціалу потребує системної, довгострокової роботи, спрямованої на формування розвиненої екосистеми, яка стимулюватиме зростання кількості підприємств, орієнтованих на інтеграцію соціального впливу в бізнес-моделі, та забезпечуватиме поєднання підприємницької діяльності з вирішенням актуальних соціально-економічних проблем суспільства та окремих громад.

Створення подібної екосистеми вимагає комплексних зусиль на різних рівнях. Серед ключових чинників – забезпечення режиму сприяння з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, цілеспрямована підтримка міжнародних партнерів та інвесторів, а також розвиток мережі бізнес-інкубаторів та акселераторів, здатних надавати менторську, фінансову та технологічну підтримку підприємцям, які інтегрують соціальний компонент у стратегії розвитку своїх компаній. Важливим елементом є також готовність бізнесу до залучення у спільні ініціативи, обміну досвідом, впровадження інноваційних моделей та партнерської взаємодії.

Згідно з даними дослідження Mastercard SME Index [10], 61 % українських підприємств, незважаючи на значні втрати внаслідок збройної агресії, продовжують господарську діяльність, демонструють прагнення до відновлення економіки та здійснюють активні кроки щодо адаптації бізнес-моделей, зокрема шляхом розроблення нових стратегій розвитку [11].

У січні 2025 року в межах Всесвітнього економічного форуму (Давос, Швейцарія) було представлено акселератор Impact Business, ініційований організацією Impact Force у партнерстві з SiLab Ukraine, USVF, MovingWorlds.org, Netguru, Tech To The Rescue, Phineo та LCF Law Group за підтримки Міністерства цифрової трансформації України, Офісу з розвитку підприємництва та експорту, Дія.Бізнес, Фонду соціального підприємництва Schwab Foundation for Social Entrepreneurship та Глобального альянсу соціального підприємництва World Economic Forum [12]. Акселератор здійснює конкурсний відбір українських компаній і стартапів, які прагнуть зробити внесок до відбудови економіки України в післявоєнний період.

Війна стала значним викликом для соціальної сфери України, адже станом на вересень 2023 р. в Україні налічувалося 3 млн людей з інвалідністю, і за півтора року їх кількість збільшилася приблизно на 300 тис. [13]. Імпакт-підприємства активно працюють над вирішенням цих соціальних викликів.

Сучасна українська молодь демонструє значний інтерес до сфери імпакт-підприємництва. Опитування свідчать, що переважна більшість молодих людей – до 70 % – розглядають можливість створення власного соціального бізнесу або готові працювати в ньому [14]. Такий підхід підкреслює зміну пріоритетів молодого покоління, яке прагне поєднати професійну реалізацію з позитивним впливом на суспільство. У теперішніх умовах патріотизм проявляється не лише на полі бою, але й в економічній сфері. Молодь усвідомлює, що підтримка національного бізнесу сприяє стійкості та відновленню країни. Це свідчить про

значний потенціал молодого покоління у розвитку імпакт-економіки. Імпакт-бізнес розглядається як дуже важливий та ефективний інструмент вирішення соціальних проблем як для громадянського суспільства, так і для малого та середнього бізнесу України. Для створення та запуску успішного імпакт-підприємства насамперед потрібна чітка ідея, залучення мінімальних кадрових та матеріальних ресурсів, що робить цю модель особливо привабливою в умовах обмежених ресурсів післявоєнного періоду. Таким чином, імпакт-бізнес має потенціал стати одним із провідних інструментів економічного відновлення України, забезпечуючи не лише відбудову економіки, а й вирішення нагальних соціальних і екологічних проблем, що постали внаслідок війни.

Висновки та пропозиції. Імпакт-підприємництво постає як стратегічно важливий інструмент трансформації сучасної економіки, здатний одночасно забезпечувати економічну ефективність, соціальну відповідальність та екологічну сталість. Його концептуальна унікальність полягає у вбудованості соціальних та екологічних цілей у базову бізнес-модель, що забезпечує синергію між фінансовими та суспільними результатами. Відмінними рисами імпакт-бізнесу є системне вимірювання впливу через міжнародно визнані стандарти, прозорість діяльності, а також прагнення до фінансової незалежності від грантового чи донорського фінансування.

Глобальні тенденції, такі як зростання обсягів імпакт-інвестицій, поширення ESG-критеріїв та посилення суспільного запиту на відповідальний бізнес, підтверджують значний потенціал імпакт-підприємництва. Для України, яка проходить складний етап післявоєнного відновлення, ця модель зможе забезпечити не лише відбудову інфраструктури, а й соціальну інтеграцію постраждалих громад, створення робочих місць для внутрішньо переміщених осіб, розвиток відновлюваної енергетики, впровадження інновацій та принципів циркулярної економіки.

Розвиток імпакт-підприємництва в Україні може стати фундаментом формування нової економіки довіри, яка базується на відкритості, партнерстві та орієнтації на довгостроковий суспільний добробут. Це передбачає подолання традиційної парадигми максимізації прибутку на користь концепції капіталізму зацікавлених сторін, що враховує інтереси громад, працівників, споживачів та довкілля.

Список використаних джерел

1. Research perspectives on youth social entrepreneurship: strategies, economy, and innovation / Alzate, P., Mejía-Giraldo, J.F., Jurado, I. et al. // Journal of Innovation and Entrepreneurship. – 2024. – Vol. 13. – Art. 49. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00410-7>.
2. The social innovation profile in students as a transformation strategy: structural equation modeling [Electronic resource]. – Accessed mode: <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2024.1336576/full>.
3. Zhu J. Designing the Future of Entrepreneurship Education: Exploring an AI-Empowered Scaffold System for Business Plan Development [Electronic resource] / J. Zhu, L. Luo. – 2025. – Accessed mode: arXiv preprint arXiv:2505.23326.
4. Кузьменко Ю. 1% найбагатших людей у світі заможніші, ніж 95% бідної частини людства – звіт Oxfam [Електронний ресурс] / Ю. Кузьменко. – Режим доступу: <https://suspilne.media/842537-1-najbagatsih-ludej-u-sviti-zamoznisi-niz-95-ludstva-zvit-oxfam>.
5. Етика діалогу і дух капіталізму стейкхолдерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ipress.ua/articles/etyka_dialogu_i_duh_kapitalizmu_steykholderiv_305378.html.
6. Dean Hand, Maddie Ulanow, Hongyu Pan, Kelly Xiao. Sizing the Impact Investing Market 2024 [Electronic resource]. – Accessed mode: <https://thegiin.org/publication/research/sizing-the-impact-investing-market-2024>.
7. Коновалова Х. Що таке імпакт економіка та як цей тренд може допомогти українському бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/economy/shho-take-impakt-ekonomika-ta-yak-cei-trend-moze-dopomogti-ukrayinskomu-biznesu-419525>.

8. Хто такий імпакт-підприємець та як визначити вплив від бізнес діяльності? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://business.diiia.gov.ua/entrepreneur-handbook/item/hto_takiy_impakt_pidpriemec_ta_yak_viznachiti_vpliv_vid_biznes_diyalnosti.
9. Коваль К. Інноваційні аспекти трансформації системи надання послуг населенню в умовах військового стану / К. Коваль, Т. Денисенко // Науковий вісник Полісся. – 2023. – № 1(26). – С. 36-47.
10. Тренди серед підприємців – результати Mastercard SME Index 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mastercard.ua/uk-ua.html>.
11. Андреева І. Ріст попри кризу: чому український малий і середній бізнес вистійть та пере- може [Електронний ресурс] / І. Андреева. – Режим доступу: <https://epravda.com.ua/columns/2022/09/23/691787>.
12. Левчук Н. Ставка на імпакт-бізнес: як це допоможе Україні пережити війну і перемогти на економічному фронті [Електронний ресурс] / Н. Левчук. – Режим доступу: <https://epravda.com.ua/columns/2023/02/21/697277>.
13. Міжнародний досвід соціального підприємництва і перспективи його застосування в Ук- раїні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/zarubizhnyy-dosvid-sotsialnoho-pidpryyemnytstva-i-perspektyvy-yoho>.
14. Проєкт EU4Youth «Відновлення через соціальне підприємництво» – практична відповідь на запит сучасної української молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ja-ukraine.org/proiekt-eu4youth-vidnovlennia-cherez-sotsialne-pidpryyemnytstvo-praktychna-vidpovid-na-zapyt-suchasnoi-ukrainskoi-molodi>.

References

1. Alzate, P., Mejía-Giraldo, J.F., Jurado, I. et al. (2024). Research perspectives on youth social entrepreneurship: strategies, economy, and innovation. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13, 49. <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00410-7>.
2. The social innovation profile in students as a transformation strategy: structural equation modeling. (n.d.). <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2024.1336576/full>.
3. Zhu, J., & Luo, L. (2025). Designing the Future of Entrepreneurship Education: Exploring an AI-Empowered Scaffold System for Business Plan Development. *arXiv preprint arXiv:2505.23326*.
4. Kuzmenko, Yu. (2024). 1% naibahatshykh liudei u sviti zamozhnishi, nizh 95% bidnoi chastyny liudstva – zvut Oxfam [1% of the richest people in the world are richer than 95% of the poorest part of humanity - Oxfam report]. <https://suspilne.media/842537-1-najbagatsih-ludej-u-sviti-zamoznisi-niz-95-ludstva-zvit-oxfam>.
5. Etyka dialohu i dukh kapitalizmu steikkholderiv [Ethics of dialogue and the spirit of stakeholder capitalism]. (2020). https://ipress.ua/articles/etyka_dialogu_i_duh_kapitalizmu_steykholderiv_305378.html.
6. Dean Hand, Maddie Ulanow, Hongyu Pan, Kelly Xiao. (2024). *Sizing the Impact Investing Market 2024*. <https://thegiin.org/publication/research/sizing-the-impact-investing-market-2024>.
7. Konovalova, Kh. (2023). *Shcho take impakt ekonomika ta yak tsei trend mozhe dopomohty ukrainskomu biznesu* [What is impact economics and how can this trend help Ukrainian business]. <https://delo.ua/economy/shho-take-impakt-ekonomika-ta-yak-cei-trend-moze-dopomogti-ukrayinskomu-biznesu-419525>.
8. Khoto takyi impakt-pidpryyemets ta yak vyznachyty vplyv vid biznes diialnosti? [Who is an impact entrepreneur and how to determine the impact of business activities?]. (2025). https://business.diiia.gov.ua/entrepreneur-handbook/item/hto_takiy_impakt_pidpriemec_ta_yak_viznachiti_vpliv_vid_biznes_diyalnosti.
9. Koval, K., & Denysenko, T. (2023). Innovatsiini aspekty transformatsii systemy nadannia posluh naselenniu v umovakh viiskovoho stanu [Innovative aspects of the transformation of the system of providing services to the population under martial law]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, (1(26)), 36-47.
10. Trendy sered pidpryyemtsiv – rezultaty Mastercard SME Index 2024 [Trends among entrepre- neurs - results of Mastercard SME Index 2024]. (n.d.). <https://www.mastercard.ua/uk-ua.html>.
11. Andrieieva, I. (2022). *Rist popry kryzu: chomu ukrainskyi malyi i serednii biznes vystoit ta peremozhe* [Growth despite the crisis: why Ukrainian small and medium-sized businesses will survive and win]. <https://epravda.com.ua/columns/2022/09/23/691787>.

12. Levchuk, N. (2023). *Stavka na impakt-biznes: yak tse dopomozhe Ukraini perezhyti viinu i peremohty na ekonomichnomu fronti* [Betting on impact business: how it will help Ukraine survive the war and win on the economic front]. <https://epravda.com.ua/columns/2023/02/21/697277>.

13. *Mizhnarodnyi dosvid sotsialnoho pidpriemnytstva i perspektyvy yoho zastosuvannia v Ukraini* [International experience of social entrepreneurship and prospects for its application in Ukraine]. (2024). <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/zarubizhnyy-dosvid-sotsialnoho-pidpriemnytstva-i-perspektyvy-yoho>.

14. *Proiekt EU4Youth «Vidnovlennia cherez sotsialne pidpriemnytstvo» – praktychna vidpovid na zapyt suchasnoi ukrainskoi molodi* [EU4Youth Project “Recovery through Social Entrepreneurship” – a practical response to the request of modern Ukrainian youth]. (n.d.). <https://ja-ukraine.org/proiekt-eu4youth-vidnovlennia-cherez-sotsialne-pidpriemnytstvo-praktychna-vidpovid-na-zapyt-suchasnoi-ukrainskoi-molodi>.

Отримано 04.10.2025

UDC 330.341:005.35

Tetiana Denysenko

PhD in Technical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Entrepreneurship and Trade
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)
E-mail: tanjadeni@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7022-5884>
ResearcherID: G-6003-2014

Oleksandr Pugach

PhD Candidate
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)
E-mail: pugach101i@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5094-097X>

IMPACT ENTREPRENEURSHIP AS A TOOL FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND POST-WAR ECONOMIC RECOVERY OF UKRAINE

The article explores the impact entrepreneurship as an innovative business model that combines profit generation with achieving measurable social and environmental impact. The relevance of the investigation is determined by global challenges of the present, including the climate crisis, social inequality, and the consequences of Russia's full-scale invasion of Ukraine, which require a rethinking of traditional approaches to economic activity.

The conceptual features of impact business, which fundamentally distinguish it from traditional business models, are revealed: systemic integration of the impact mission into the operational architecture of the enterprise, a comprehensive approach to measuring and evaluating results through international standards (IRIS+ metrics, SDG indicators, Theory of Change), as well as the pursuit of financial self-sufficiency through generating sustainable income from core activities. The structure of the Triple Bottom Line, which encompasses economic, social, and environmental performance indicators, is analyzed in detail.

Global trends in the development of impact entrepreneurship are examined, including the exponential growth of impact investments, the spread of ESG criteria in investment decision-making, and the fundamental shift from the paradigm of maximizing shareholder value to the concept of stakeholder capitalism. The role of digitalization and the adoption of the United Nations Sustainable Development Goals in 2015 as catalysts for the growth of the impact sector is highlighted.

Special attention is paid to analyzing the role of impact entrepreneurship in Ukraine's post-war economic recovery. The potential of impact business to address critical social challenges is studied, including the integration of more than 300,000 newly disabled people, job creation for internally displaced persons, reconstruction of destroyed infrastructure, and the implementation of sustainable development principles. The readiness of Ukrainian youth to engage in social entrepreneurship and the resilience of small and medium-sized businesses in wartime conditions are analyzed.

A conceptual model for the development of impact entrepreneurship is substantiated as a strategic tool for building a trust-based economy grounded in the principles of openness, partnership, and a focus on long-term societal well-being. The study's findings indicate the significant potential of impact entrepreneurship as a tool for economic transformation, capable of ensuring synergy between financial efficiency and addressing urgent social and environmental issues.

Keywords: impact entrepreneurship; sustainable development; social entrepreneurship; impact business; post-war recovery.

Fig.: 2. Table: 1. References: 14.